

ด่วนที่สุด

ที่ พณ 0603/ 4518

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขรับ..... ๑๙๐๒๖/ 6๕๕6
วันที่..... ๑๐ พ.ย ๕๖
เวลา..... ๑๓.๓๐๔.

กระทรวงพาณิชย์

44/100 ถ. นนทบุรี 1

อ. เมือง จ. นนทบุรี 11000

สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ

รับที่..... ศธช / 6๕๕๖

วันที่..... ๑๐ / ๑๑ / ๒๕๕๖

เวลา..... ๑๑.๓๐ นาฬิกา

๒๗ พฤศจิกายน 2552

เรื่อง ข้อมูลประกอบการประชุมประจำปีรัฐสภาคพื้นเอเชีย-แปซิฟิก ครั้งที่ 18

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ข้อมูลวาระที่ 2.1 การรายงานเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชีย-แปซิฟิก (APEC) ในปี 2552 โดยสิงคโปร์
2. ข้อมูลวาระที่ 2.2 สถานการณ์ทางเศรษฐกิจโลก

ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ขอความอนุเคราะห์กระทรวงพาณิชย์ สนับสนุนข้อมูลการดำเนินการและท่าทีของประเทศในประเด็นด้านเศรษฐกิจและการค้า เพื่อใช้ประกอบการประชุมประจำปีรัฐสภาคพื้นเอเชีย-แปซิฟิก ครั้งที่ 18 ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ระหว่างวันที่ 17 - 22 มกราคม 2553 นั้น

กระทรวงพาณิชย์ได้จัดทำข้อมูลในประเด็นดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 1 และ 2

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

กลุ่มงานกิจการพิเศษ
รับที่ ๐๕๑/๕๕
วาระที่ ๑๘๐๕๕
เจ้าหน้าที่รับผิดชอบ..... นพช

ขอแสดงความนับถือ

(นายพนพล สระวาสี)

รองอธิบดี รักษาราชการแทน

อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงพาณิชย์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

สำนักเจรจาการค้าพหุภาคี

โทร 02-507-7517

โทรสาร 02-547-5625

เอกสารประกอบการประชุมประจำปีรัฐสภาภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ 18 วาระที่ 2.1

การรายงานเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (APEC) ปี 2552 โดยสิงคโปร์

ความเป็นมา

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (Asia-Pacific Economic Cooperation หรือ APEC) จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2532 เพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งของการเปิดเสรีเนื่องจากสมาชิกสำคัญคือออสเตรเลียและสหรัฐฯ เล็งเห็นว่าภูมิภาคนี้ประกอบด้วยประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ และประเทศที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงที่สุดในโลก เป็นตลาดใหญ่และมีศักยภาพในการขยายการค้าและการลงทุนระหว่างกัน ในปัจจุบันเอเปคมีสมาชิกทั้งหมด 21 ประเทศ¹

วัตถุประสงค์และหลักการสำคัญของเอเปค

ส่งเสริมการค้าในระดับพหุภาคี สนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจของภูมิภาค โดยลดอุปสรรคและอำนวยความสะดวกทางการค้าสินค้าและบริการและการลงทุนระหว่างประเทศสมาชิก เอเปคเป็นเวทีสำหรับหรือประเด็นทางเศรษฐกิจไม่ใช่เวทีการเจรจา การดำเนินงานจึงเป็นไปโดยสมัครใจและไม่มีข้อผูกพันทางกฎหมาย

การดำเนินงานของเอเปค

เอเปคกำหนดเป้าหมายโบกอร์ (Bogor Goals) ให้ประเทศพัฒนาแล้วเปิดเสรีการค้าการลงทุนภายในปี 2010 และประเทศกำลังพัฒนาภายในปี 2020 มีการดำเนินงานใน 3 เรื่องหลัก คือ การเปิดเสรีการค้าการลงทุน (ผ่านการจัดแผนปฏิบัติงานรายประเทศ: IAP² หรือแผนปฏิบัติงานร่วมของสมาชิก: CAP) การอำนวยความสะดวกการค้าการลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ (Economic and Technical Cooperation : ECOTECH) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการจัดสัมมนาในเรื่องต่างๆ ช่วยเกื้อหนุนการดำเนินงาน

โครงสร้างการประชุมเอเปค

การประชุม APEC ในแต่ละปีจะมีเจ้าภาพจัดการประชุมสลับกันไป ประกอบด้วยการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโส (Senior Official Meeting : SOM)³ การประชุมร่วมของรัฐมนตรีต่างประเทศและรัฐมนตรีการค้า(APEC Ministerial Meeting : AMM) 1 ครั้งก่อนการประชุมผู้นำ และการประชุมผู้นำเศรษฐกิจเอเปค (APEC Economic Leaders Meeting : AELM) 1 ครั้งในเดือน พ.ย. นอกจากนี้ยังมีการจัดประชุมรัฐมนตรีรายสาขาเช่นด้านการค้า การศึกษา พลังงาน การคลัง เหมืองแร่ และการขนส่ง เป็นต้น

คณะกรรมการ

ประกอบด้วยคณะกรรมการว่าด้วยการค้าและการลงทุน (Committee on Trade and Investment :CTI) พิจารณาและติดตามความคืบหน้าการดำเนินงานเปิดเสรี และอำนวยความสะดวกด้านการค้าการลงทุน คณะกรรมการเศรษฐกิจ (Economic Committee : EC) ศึกษาประเด็นที่อยู่ในความสนใจของสมาชิกเพื่อสนับสนุนการดำเนินการเปิดเสรีการค้าการลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ คณะกรรมการว่าด้วยงบประมาณและการบริหาร (Budget and Management Committee : BMC) ให้คำปรึกษาต่อเจ้าหน้าที่อาวุโสในด้านงบประมาณบริหาร และการจัดการ และคณะกรรมการของเจ้าหน้าที่อาวุโสว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ (SOM Steering Committee on ECOTECH) กำหนดกรอบนโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ นอกจากนี้ ยังมีการประชุมของคณะทำงานเฉพาะเรื่อง กลุ่ม Industrial Dialogue และ Special Task Force เรื่องต่างๆ

¹ สหรัฐฯ แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฮ่องกง ฟิลิปปินส์ ไทย จีน ติมอร์-เลสเต บราซิล เวียดนาม และรัสเซีย

² ประกอบด้วย 15 เรื่อง คือ Tariff; Non-tariff measures; Services; Investment; Standards and Conformance; Customs procedures; Intellectual property; Competition policy; Government procurement; Deregulation/Regulatory Review; WTO obligation (including Rules of Origin); Dispute settlement; Mobility of business people และ Information gathering and analysis

³ ปกติจะมีการประชุมอย่างเป็นทางการ 3 ครั้ง อย่างไรก็ตาม สิงคโปร์ซึ่ง เป็นเจ้าภาพจัดประชุมเอเปคในปี 2552 ได้ลดจำนวนการประชุม SOM เหลือเพียง 2 ครั้ง (ไม่นับรวมการประชุมอย่างไม่เป็นทางการประชุมรัฐมนตรีเอเปค) และคาดว่า ในปี 2553 ญี่ปุ่นก็จะจำกัดการประชุม SOM เหลือเพียง 2 ครั้งเช่นกันกับสิงคโปร์

บทบาทของภาคเอกชน

เอเปคมีสภาที่ปรึกษาทางธุรกิจของเอเปค (APEC Business Advisory Council : ABAC) ประกอบด้วยผู้แทนจากภาคเอกชนของสมาชิกเอเปคสมาชิก 3 คน และประธานจากสมาชิกที่เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมเอเปคในปีนั้น ABAC เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการและคณะทำงานต่างๆ ของเอเปค เพื่อให้คำแนะนำต่อภาครัฐในการดำเนินงานเพื่อเปิดเสรีและอำนวยความสะดวกด้านการค้าการลงทุนที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคเอกชน

บทบาทของกระทรวงพาณิชย์ในเอเปค

กระทรวงพาณิชย์รับผิดชอบเกี่ยวกับประเด็นด้านการค้าการลงทุนภายใต้ CTI โดยภายใต้ CTI จะมีคณะอนุกรรมการ/คณะทำงาน/กลุ่มผู้เชี่ยวชาญต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องทำหน้าที่ปฏิบัติงานที่ CTI ได้มอบหมายให้ไปดำเนินการ โดยผลการประชุมของคณะอนุกรรมการ/คณะทำงาน/กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเหล่านั้นจะต้องนำเสนอต่อ CTI เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ สำหรับไทยให้ความสำคัญการดำเนินงานเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้าการลงทุนและเสริมสร้างขีดความสามารถของไทยในการแข่งขัน โดยผ่านการได้รับความช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจ วิชาการและการฝึกอบรม สัมมนาต่างๆ

การค้าระหว่างไทยกับเอเปค เอเปคเป็นตลาดที่มีศักยภาพด้านการค้าการลงทุนของไทย ในปี 2551 การค้าระหว่างไทยกับสมาชิกเอเปค 7.833 ล้านล้านบาท (ร้อยละ 66.39 ของมูลค่าการค้ารวมของไทย) ไทยส่งออกไปเอเปค 3.970 ล้านล้านบาท (ร้อยละ 67.83 ของมูลค่าการส่งออกรวมของไทย) สินค้าออกสำคัญของไทยไปเอเปค ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ แผงวงจรไฟฟ้า รถยนต์ ยางพารา เคมีภัณฑ์ เหล็ก น้ำมันสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์ยาง เป็นต้น และไทยนำเข้าจากเอเปคมูลค่า 3.862 ล้านล้านบาท (ร้อยละ 65 ของการนำเข้ารวมของไทย) สินค้านำเข้าสำคัญจากเอเปค ได้แก่ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์เครื่องจักรไฟฟ้า เป็นต้น

ผลประโยชน์ที่ไทยได้รับจากเอเปค

เอเปคเป็นความร่วมมือระดับภูมิภาคที่ช่วยให้ไทยมีพันธมิตรที่เข้มแข็งทางเศรษฐกิจ เพิ่มโอกาสและขยายการค้าการลงทุน และการส่งออก รวมทั้งความร่วมมือทางเศรษฐกิจในสาขาต่างๆ ในเอเปค เช่น ความช่วยเหลือทางวิชาการ ช่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันเตรียมความพร้อมของไทยในการเปิดเสรี และยกระดับการปฏิบัติงานทางการค้าของไทยให้เป็นสากล

สถานะปัจจุบัน

สิงคโปร์เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมเอเปคในปี 2552 โดยมี Theme คือ Connected Region– Stronger APEC⁵ สำหรับ priority การดำเนินงานในปีนั้นคือวิกฤตเศรษฐกิจโลก การสนับสนุนระบบการค้าพหุภาคี REI รวมถึงความเป็นไปได้ในการจัดทำเขตการค้าเสรีในเอเชีย-แปซิฟิก (Free Trade Area of the Asia-Pacific: FTAAP) ซึ่งต่อเนื่องมาจากปี 2551 และการสร้างความเข้มแข็งแก่เอเปค

ผลการประชุมรัฐมนตรีเอเปค ครั้งที่ 21

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายอลงกรณ์ พลบุตร) ได้เดินทางไปเข้าร่วมการประชุมรัฐมนตรีเอเปค ครั้งที่ 21 (APEC Ministerial Meeting: AMM) ระหว่างวันที่ 11-12 พฤศจิกายน 2552 และการประชุมที่เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ 12-15 พฤศจิกายน 2552 ณ ประเทศสิงคโปร์ สาระสำคัญของผลการประชุมเอเปคในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการค้าการลงทุน ดังนี้

⁴ เช่น กลุ่มการค้าเสรีตลาด (Market Access Group) กลุ่มการค้าบริการ (Group on Services) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการลงทุน (Investment Expert Group) คณะอนุกรรมการด้านพิธีการศุลกากร (Sub-Committee on Customs Procedures) คณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานและการรับรอง (Sub-Committee on Standard and Conformance) กลุ่มการค้าเคลื่อนย้ายของนักธุรกิจ (Business Mobility Group) เป็นต้น

⁵ Connected Region เน้นการกระตุ้นการเจรจาโดยฯ การเร่งการอำนวยความสะดวกทางการค้าการลงทุนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดมากขึ้นในภูมิภาค (Regional Economic Integration: REI) การปรับปรุงสภาพแวดล้อมการทำธุรกิจ การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่ง การสร้างความเข้มแข็งให้ตลาดการเงิน และ Stronger APEC เน้นการปรับโครงสร้างสำนักเลขาธิการเอเปค การเป็นหุ้นส่วนกับภาคธุรกิจ การปรับปรุงแบบและจำนวนการประชุม

D:\work\Talking Points\APPPAPEC-executive-summary_APPF.doc

1. การสนับสนุนการเจรจาอบโตฮธาและการต่อต้านการใช้มาตรการกีดกันการค้า

นาย Pascal Lamy ผู้อำนวยการใหญ่องค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ได้สรุปสถานะการเจรจาอบโตฮธาให้ที่ประชุมทราบ โดยรัฐมนตรีเอเปคเห็นพ้องกันว่า การเจรจาในลำดับต่อไปควรยอมรับความเป็นจริง ต้องให้ระดับการเมืองเข้าไปมีส่วนร่วมมากขึ้น และควรพร้อมเจรจายละเอียดมากกว่าที่ผ่านมา (Get real, Get political, Get specific) นอกจากนี้ สนับสนุนให้ได้ข้อสรุปการเจรจาอบโตฮธาภายในปี 2010 ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ โดยการเจรจาในลำดับต่อไปควรอยู่บนพื้นฐานของสิ่งที่ตกลงกันได้แล้วก่อนหน้านี้

สำหรับการใช้มาตรการกีดกันการค้าเพื่อแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ดูจะไม่มากอย่างที่กังวลกัน แต่ก็ไม่ควรวางใจ โดยมาตรการที่หลายประเทศใช้จะมุ่งไปที่กลุ่มมาตรการเยียวยา (trade remedies) ที่ประชุมสนับสนุนการต่อต้านการกีดกันการค้าทุกรูปแบบ โดยสมาชิกเอเปคควรหลีกเลี่ยงการใช้มาตรการเพื่อเป็นการกีดกันทางการค้า แม้ว่าจะไม่ขัดแย้งกับกฎระเบียบของ WTO ก็ตาม

2. การรวมตัวทางเศรษฐกิจในภูมิภาค (Regional Economic Integration : REI)

2.1 แนวทางการดำเนินการในอนาคตของเอเปคเกี่ยวกับการรวมกลุ่ม

ที่ประชุมสนับสนุนข้อเสนอของอินโดนีเซียและญี่ปุ่นที่ให้มีการประเมินผลของเป้าหมายโบกอร์ (Bogor Goals) ในปีหน้า ซึ่งกำหนดว่าให้มีการเปิดเสรีการค้าการลงทุนของประเทศพัฒนาแล้วในปี 2010 และประเทศกำลังพัฒนาปี 2020

สำหรับการเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีเอเชีย-แปซิฟิก (Free Trade Area of the Asia-Pacific: FTAAP) นั้น มีการเสนอให้ใช้ความตกลง FTA ที่สมาชิกเอเปคเป็นภาคีอยู่เป็น building blocks ของ FTAAP เช่น ความตกลง TPP (Trans-Pacific Partnership Agreement) ความตกลง AANZFTA (ASEAN Australia New Zealand FTA) และแนวทาง ASEAN+3 เป็นต้น ทั้งนี้ ที่ประชุมยังไม่ได้ให้ความเห็นชอบให้มี mandate เริ่มการเจรจา แต่บางประเทศ เช่น สิงคโปร์ ต้องการให้กำหนดปีที่จะเริ่มต้นเจรจา

ความเห็นของไทย FTAAP ยังเป็นเป้าหมายระยะยาว (long-term goal) เพราะจะเป็น FTA ขนาดใหญ่ควรมีการพิจารณาให้รอบคอบ ซึ่งนอกจากการเตรียมการทางเทคนิคต่างๆ สำหรับการเจรจา FTAAP แล้ว ไทยเห็นว่าสมาชิกเอเปคควรจัดตั้งกองทุน 2 กองทุน คือ กองทุน FTA (FTA Fund) และกองทุนสำหรับการปรับตัว (Structural Adjustment Fund) สำหรับภาคธุรกิจ ซึ่งการมีกองทุนจะช่วยให้ประเทศกำลังพัฒนาและกลุ่มต่าง ๆ ในประเทศสมาชิก รวมทั้งประชาชนทั่วไป ที่อาจได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ให้การสนับสนุนการเจรจา FTAAP ในอนาคตมากขึ้น

2.2 การดำเนินการที่พรมแดน (At the Border Issues)

ที่ประชุมสนับสนุนให้เอเปคดำเนินการที่จะช่วยให้กฎแหล่งกำเนิดสินค้าง่ายต่อภาคธุรกิจ (simplification) และยินดีกับการเข้าร่วมโครงการนำร่องเรื่องการรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง (Self-certification) ของ 7 เขตเศรษฐกิจ (ออสเตรเลีย แคนาดา ญี่ปุ่น เกาหลี นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ และสหรัฐอเมริกา) นอกจากนี้ ได้ให้ความเห็นชอบหลักการเปิดเสรีการบริการข้ามพรมแดน และแผนงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไทยยังสงวนสิทธิในการปฏิบัติตามหลักการเปิดเสรีการบริการข้ามพรมแดนดังกล่าวจนกว่าจะปฏิบัติตามขั้นตอนมาตรา 190 เรียบร้อย แม้ว่าเอเปคจะเป็น non-binding ก็ตาม

2.3 การปรับปรุงกฎระเบียบภายใน (Behind the Border Issues)

ที่ประชุมสนับสนุนการปฏิรูปกฎระเบียบภายในเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ โดยใช้เกณฑ์การวัดของธนาคารโลกเรื่อง "ความสะดวกในการประกอบธุรกิจ" (Ease of Doing Business) จำนวน 5 จาก 11 ด้าน ได้แก่ การเริ่มธุรกิจ (Starting Business) การขอใบอนุญาต (Dealing with Permits) การบังคับให้เป็นไปตามสัญญา (Enforcing Contract) การได้รับสินเชื่อ (Getting Credit) และการค้าข้ามพรมแดน (Trade Across Border) โดยในแต่ละด้านมีประกาศเรื่องประเทศหรือเขตเศรษฐกิจ (Champion Economy) อาสาพัฒนาขีดความสามารถของประเทศหรือเขตเศรษฐกิจอื่นที่เข้าร่วมตามความสมัครใจ โดยเอเปคตกลงเป้าหมายว่า จะต้องสามารถทำให้ทั้ง 5 ด้านถูกลง เร็วขึ้น และง่ายขึ้น (Cheaper, Faster, Easier) ให้ได้ร้อยละ 25 ในปี 2015 และลดให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 5 ในปี 2011

2.4 การเชื่อมโยงภูมิภาค (Across the Border Issues)

ที่ประชุมเห็นชอบแผนงานดำเนินการ Supply-chain Connectivity ซึ่งได้ระบุ Chokepoints 8 จุดที่ควรได้รับการแก้ไขในการเชื่อมโยงภูมิภาค ทั้งที่เกี่ยวกับ logistics และระบบ IT ที่ใช้เชื่อมโยง ทั้งนี้ เรื่อง Regional Connectivity จะเป็นการดำเนินการที่สำคัญของเอเปคในปีต่อ ๆ ไป

ความเห็นของไทย ไทยสนับสนุนเรื่องการ simplify กฎแหล่งกำเนิดสินค้า ซึ่งเป็นอุปสรรคทางการค้าที่สำคัญสำหรับภาคเอกชน โดยจะพยายามเข้าร่วมโครงการ Self-certification ของอาเซียน และเอเปคให้ได้เร็วที่สุด สำหรับเรื่องการปรับปรุงระเบียบภายใน จะเร่งรัดให้มีการดำเนินการโดยเร็ว ส่วนเรื่องการเชื่อมโยงภูมิกานั้น ไทยเสนอให้เอเปคมีการประสานงานและข้อมูลกับองค์การระดับภูมิภาคอื่น ๆ ที่มีการดำเนินการเรื่องโลจิสติกส์อยู่แล้ว เช่น อาเซียน และองค์การในภูมิภาคอื่น เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และข้อมูล ซึ่งจะมีส่วนช่วยทั้งภาคเอกชนและภาครัฐให้มีความเข้าใจเรื่องนี้ดีขึ้น

3. เรื่องความช่วยเหลือทางวิชาการ (ECOTECH)

ไทยเรียกร้องให้เอเปคซึ่งเป็นกลุ่มที่สมาชิกมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ให้ความสำคัญกับการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge-based Society) และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) มากขึ้น โดยประเทศพัฒนาแล้วในเอเปคน่าจะมีการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศกำลังพัฒนาได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ได้นำเสนอแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ให้ญี่ปุ่น ซึ่งเป็นเจ้าภาพเอเปคในปี 2010 นำไปพิจารณาประกอบการกำหนดหัวข้อการดำเนินงานของเอเปคต่อไปอีกด้วย

ข้อสังเกต/ข้อคิดเห็น

1. แผนงานของเอเปคในเรื่อง Ease of Doing Business มีหลายประเด็นที่น่าสนใจและสามารถนำมาใช้ปรับปรุงกฎเกณฑ์กฎระเบียบในไทยได้ และจะเป็นประโยชน์กับภาคธุรกิจโดยตรง จึงเห็นควรให้สภาพัฒนาเศรษฐกิจฯ (สศช.) ซึ่งเป็นหน่วยงานประสานงานเรื่องนี้เร่งรัดดำเนินการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปปฏิบัติต่อไป
2. เรื่อง FTAAP คงจะหลีกเลี่ยงได้ยากในระยะยาว แต่การเจรจากับประเทศเศรษฐกิจขนาดใหญ่ 21 ประเทศพร้อม ๆ กันนั้น เป็นสิ่งที่ต้องเตรียมการรองรับ ซึ่งแม้ว่าผลการศึกษาระดับต้นของเอเปค (โดยเกาหลี) จะระบุว่า FTAAP จะก่อให้เกิดผลดีทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการเปิดเสรีการค้าการลงทุนกว่า 2.7 แสนล้าน

เหรียญ แต่ก็คงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะมีผลกระทบทางด้านสังคม ความเป็นอยู่ของประชากร สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ด้วยเช่นกัน จึงควรดำเนินการอย่างรอบคอบ สำหรับการให้ความตกลง FTA ที่มีอยู่แล้วเป็นพื้นฐานของ FTAAP ซึ่งสิงคโปร์ และชิลีเสนอให้ให้ความตกลง TPP นั้น กระทรวงพาณิชย์เห็นว่า น่าจะสนับสนุน นิวซีแลนด์ที่เสนอในที่ประชุม AMM Retreat ให้พิจารณาให้ความตกลง AANZFTA เป็นพื้นฐาน เพราะไทยเป็นภาคีอยู่แล้ว และมีรูปแบบการเปิดเสรีที่เหมาะสมกับประเทศไทย ทั้งนี้ กระทรวงพาณิชย์กำลังจะเริ่มทำการจ้างศึกษาผลดีผลเสียและผลกระทบของความตกลง FTAAP เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 190 ต่อไป ในกรณีที่อาจมีการประกาศเริ่มเจรจาภายใน 1-2 ปีข้างหน้า

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
สำนักเจรจาการค้าพหุภาคี
พฤศจิกายน 2552

เอกสารประกอบการประชุมประจำปีรัฐสภาภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ 18

วาระที่ 2.2 เรื่อง “สถานการณ์ทางเศรษฐกิจโลก”

วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงิน และสถานการณ์การฟื้นฟู (ความละเอียดปรากฏในเอกสารแนบ 1)

เศรษฐกิจไทยเริ่มเข้าสู่ช่วงการฟื้นตัว อันเป็นผลมาจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ส่งสัญญาณว่าการถดถอยทางเศรษฐกิจได้สิ้นสุดลง โดยการส่งออกของไทยไปยังตลาดสำคัญหดตัวในอัตราที่ช้าลง และมีคำสั่งซื้อจากต่างประเทศเข้ามาอย่างต่อเนื่อง มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น ตลอดจนการดำเนินการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐได้ส่งผลให้ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจและใช้จ่ายมากขึ้น

- กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) รายงานว่าเศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากสัญญาณการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในประเทศเอเชีย เช่น จีน อินเดีย เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น IMF คาดการณ์ว่า ในปี 2553 เศรษฐกิจโลกจะขยายตัวที่ร้อยละ 3 โดยเศรษฐกิจของประเทศพัฒนาแล้วจะขยายตัวร้อยละ 3.5 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.2 ในปี 2552 และเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาจะขยายตัวร้อยละ 5 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.7 ในปี 2552¹
- เศรษฐกิจไทยไตรมาสที่ 3 ของปี 2552 ปรับตัวดีขึ้นจากสองไตรมาสที่ผ่านมาโดยหดตัวร้อยละ 2.8 จากที่หดตัวร้อยละ 7.1 และ 4.9 ในไตรมาสที่ 1 และ 2 ตามลำดับ การใช้จ่ายครัวเรือน การลงทุนเอกชน และการส่งออกปรับตัวดีขึ้น อันเป็นผลมาจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกที่ได้รับการกระตุ้นจากมาตรการทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ รวมทั้งมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของไทยที่ช่วยสนับสนุนให้การบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนในประเทศฟื้นตัว ประกอบกับปัญหาการเมืองภายในประเทศที่เริ่มมีสัญญาณคลี่คลายลง ทำให้ความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยปรับตัวดีขึ้น
- สศช. และธนาคารแห่งประเทศไทยคาดการณ์ว่า เศรษฐกิจไทยไตรมาสที่ 4 ของปี 2552 มีแนวโน้มขยายตัวเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว และจะขยายตัวอย่างต่อเนื่องในปี 2553 โดยมีปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกที่ส่งผลด้านบวกต่อการส่งออก การท่องเที่ยว และการใช้จ่ายของครัวเรือน การเพิ่มขึ้นของรายได้และการจ้างงาน และมาตรการเร่งรัดการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 ที่ส่งผลให้การใช้จ่ายภาครัฐมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

¹ รายงาน World Economic Outlook ประจำเดือนตุลาคม พ.ศ. 2551 ตีพิมพ์โดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

การส่งเสริมเสรีภาพทางการค้าและการต่อต้านแนวคิดการคุ้มครองตนเองทางเศรษฐกิจ (ความละเอียดปรากฏในเอกสารแนบ 2)

ประเทศต่างๆ ประกาศใช้มาตรการคุ้มครองตนเองทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้นหลังจากผลกระทบของวิกฤตการเงินขยายตัวออกเป็นวงกว้าง นอกจากผลของการใช้มาตรการดังกล่าวจะไม่ช่วยให้เศรษฐกิจโลกฟื้นตัวแล้ว กลับทำให้เศรษฐกิจหดตัวมากขึ้น ประเทศไทยเชื่อมั่นว่าการคงไว้ซึ่งการเปิดเสรีการค้าการลงทุนเป็นหนทางที่จะต่อสู้กับวิกฤตเศรษฐกิจในระยะสั้น ได้เป็นอย่างดี ในระยะยาว ประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกต้องเร่งคลี่คลายปัญหาทางเทคนิคที่ทำให้การเจรจาเข้าสู่เพื่อการสรุปผลการเจรจาการค้ารอบโดฮาให้ได้โดยเร็ว

- ประเทศต่างๆ ประกาศใช้มาตรการปกป้องทางการค้าเพิ่มขึ้น เช่น จีนห้ามนำเข้าเนื้อหมูจากไอร์แลนด์ รัสเซียประกาศเพิ่มภาษีรถยนต์มือสอง สหรัฐอเมริกาใช้นโยบาย “ซื้อของอเมริกัน” และเอกวาดอร์เพิ่มภาษีนำเข้าสินค้ามากกว่า 600 รายการ เป็นต้น ถึงแม้ว่าผลกระทบจากการใช้มาตรการปกป้องทางการค้าดังกล่าวยังไม่ปรากฏให้เห็นเด่นชัด แต่ประเทศต่างๆ อาจหันมาใช้มาตรการปกป้องการค้ากันมากขึ้นถ้าเศรษฐกิจโลกยังไม่ฟื้นตัว
- ประเทศไทยจะได้รับผลกระทบนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากการค้าระหว่างประเทศมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการส่งออกที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทยมากอย่างต่อเนื่องและเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย โดยมูลค่าการส่งออกสินค้าต่อจีดีพีปี 2551 คิดเป็นร้อยละ 64.9 และในช่วงปี พ.ศ. 2541 - 2551 อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศโดยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 3.4 ซึ่งเป็นผลมาจากการขยายตัวของการส่งออกถึงร้อยละ 2.7¹
- ประเทศไทยสนับสนุนการค้าการลงทุนที่เสรีและเป็นธรรม โดยเชื่อมั่นว่าจะเป็นหนทางต่อสู้กับวิกฤตเศรษฐกิจในระยะสั้น แทนที่จะใช้มาตรการปกป้องทางการค้า ในระยะยาว ประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกต้องเร่งคลี่คลายปัญหาทางเทคนิคที่ทำให้การเจรจาเข้าสู่เพื่อการสรุปผลการเจรจาการค้ารอบโดฮาให้ได้โดยเร็ว หากประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกสามารถสรุปผลการเจรจาการค้ารอบโดฮาได้ คาดว่าจะทำให้การส่งออกโดยรวมเพิ่มขึ้น 180-520 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ต่อปี ผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลกเพิ่มขึ้น 300-700 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ต่อปี²

¹ บทความเรื่อง *แรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย : การส่งออกและทางเลือก* เผยแพร่ในงานสัมมนาวิชาการแห่งประเทศไทย ประจำปี 2552

จัดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ระหว่างวันที่ 15-16 กันยายน พ.ศ. 2552

² รายงานเรื่อง WHAT'S ON THE TABLE? THE DOHA ROUND AS OF AUGUST 2009 ตีพิมพ์โดยสถาบันระหว่างประเทศปีเตอร์สัน

ท่าทีของไทยในเรื่องวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ การส่งเสริมเสรีภาพทางการค้า และการต่อต้านแนวคิดการ
คุ้มครองตนเองทางเศรษฐกิจ

- สนับสนุนการคงไว้ซึ่งการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนเพื่อต่อสู้กับวิกฤตเศรษฐกิจในระยะสั้น แทนที่จะใช้มาตรการปกป้องทางการค้า และสนับสนุนให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนในระยะยาว
- ปฏิบัติตามมติผู้นำเศรษฐกิจเอเปคและกลุ่มจี 20 เมื่อปี 2551 ที่จะไม่ใช้มาตรการใหม่ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าและการลงทุนภายในช่วง 12 เดือน รวมทั้งไม่ใช่ข้อจำกัดการส่งออกหรือมาตรการที่ไม่สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ขององค์การการค้าโลกในทุกเรื่อง รวมถึงมาตรการกระตุ้นการส่งออก
- สนับสนุนให้มีการใช้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจต่อไปเพื่อเพิ่มรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

ประเด็นหารือ	Suggested Talking Points
ย้ำความสำคัญของสมาชิกเอเปคในการปฏิบัติตามมติผู้นำเศรษฐกิจเอเปคและกลุ่มจี 20 ที่จะไม่ใช้มาตรการใหม่ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าและการลงทุนภายในช่วง 12 เดือน ข้างหน้า และไม่ใช่ข้อจำกัดทางการค้าหรือมาตรการที่ไม่สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ขององค์การการค้าโลกในทุกเรื่อง รวมถึงมาตรการกระตุ้นการส่งออก	Thailand reaffirms the G-20 commitment not to raise new barriers to trade and investment, including within existing WTO limits, not to impose new trade restrictions and not to raise new barriers to cross-border investment and trade.
สนับสนุนการคงไว้ซึ่งการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนเพื่อต่อสู้กับวิกฤตเศรษฐกิจในระยะสั้นแทนที่จะใช้มาตรการปกป้องทางการค้า และสนับสนุนให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนในระยะยาว	Thailand believes that retaining our level of trade and investment liberalization in a better way to cope with the economic crisis in the short-term than jumping on the protectionist train.
สนับสนุนให้มีการใช้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจต่อไปเพื่อเพิ่มรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน	Thailand underscores the need to continue domestic stimulus packages to increase income and quality of life and ensure sustainable development of economy.

ประเด็นหารือ	Suggested Talking Points
<p>มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของไทยจะไม่เพิ่มการกีดกันทางการค้า และจะไม่ใช้มาตรการกระตุ้นการส่งออกที่ไม่สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ขององค์การการค้าโลก โดยเชื่อว่าการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนเป็นหนทางที่จะต่อสู้กับวิกฤตเศรษฐกิจในระยะสั้นได้เหมาะสมกว่าการใช้มาตรการกีดกันทางการค้า</p>	<p>The Thai Government has introduced various measures to stimulate the economic recovery. We have been very careful in designing those measures to ensure that they would not result in increasing barriers to trade.</p>

สถานการณ์เศรษฐกิจ การค้า ปี 2552

เศรษฐกิจไทยเริ่มเข้าสู่ช่วงการฟื้นตัว อันเป็นผลมาจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ส่งสัญญาณว่าการถดถอยทางเศรษฐกิจได้สิ้นสุดลง โดยการส่งออกของไทยไปยังตลาดสำคัญหดตัวในอัตราที่ช้าลง และมีคำสั่งซื้อจากต่างประเทศเข้ามาอย่างต่อเนื่อง มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น ตลอดจนการดำเนินการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐได้ส่งผลให้ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจและใช้จ่ายมากขึ้น

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) รายงานว่าเศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากสัญญาณการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในประเทศเอเชีย เช่น จีน อินเดีย เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น IMF คาดการณ์ว่า ในปี 2553 เศรษฐกิจโลกจะขยายตัวที่ร้อยละ 3 โดยเศรษฐกิจของประเทศพัฒนาแล้วจะขยายตัวร้อยละ 3.5 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.2 ในปี 2552 และเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาจะขยายตัวร้อยละ 5 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.7 ในปี 2552¹

เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2552 สศช. รายงานว่า เศรษฐกิจไทยไตรมาส 3 ปี 2552 ได้ปรับตัวดีขึ้นจาก 2 ไตรมาสที่ผ่านมา โดยหดตัวร้อยละ 2.8 จากที่หดตัวร้อยละ 7.1 และ 4.9 ในไตรมาสแรกและสองตามลำดับ เป็นการหดตัวน้อยที่สุดในรอบปี เมื่อรวม 9 เดือนแรกของปี เศรษฐกิจไทยหดตัวร้อยละ 5.0 โดยการใช้จ่ายครัวเรือน การลงทุนเอกชน และการส่งออกปรับตัวดีขึ้น อันเป็นผลมาจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกที่ได้รับการกระตุ้นจากมาตรการทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ รวมทั้งมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของไทยที่ช่วยสนับสนุนการฟื้นตัวของการบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนในประเทศ ประกอบกับปัญหาการเมืองภายในประเทศเริ่มมีสัญญาณคลี่คลายลง ทำให้ความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยปรับตัวดีขึ้น

นอกจากนี้ คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจไทยใน ไตรมาส 4 มีแนวโน้มขยายตัวเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว เป็นการขยายตัวครั้งแรกในรอบปี และจะขยายตัวต่อเนื่องจนถึงปี 2553 โดยมีปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกที่ส่งผลด้านบวกต่อการส่งออก การท่องเที่ยว และการใช้จ่ายของครัวเรือน ตามการเพิ่มขึ้นของรายได้และการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งมาตรการเร่งรัดการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 ก็ได้ส่งผลให้การใช้จ่ายภาครัฐมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่องในไตรมาสสุดท้ายของปี

กระทรวงการคลังได้คาดการณ์เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2552 ว่าเศรษฐกิจไทยได้ปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่องจากช่วงเดือนที่ผ่านมา โดยการส่งออกของไทยแม้จะยังคงหดตัวแต่เป็นการหดตัวในอัตราที่ชะลอลงอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น ทั้งการผลิตเพื่อขายในประเทศและเพื่อการส่งออก ส่วนการลงทุนภาคเอกชนแม้จะดีขึ้นแต่ยังอยู่ในระดับต่ำเนื่องจากผู้ผลิตยังมีกำลังการผลิตเหลืออยู่มากพอที่จะรองรับอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้น เสถียรภาพโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ดีจากการเกินดุลบัญชีเดินสะพัดและเงินสำรองระหว่างประเทศที่อยู่ในระดับสูง อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ ขณะที่การจ้างงานปรับตัวดีขึ้น โดยเฉพาะการจ้างงานในภาคการผลิต

การขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยของทั้งปี 2552 มีแนวโน้มหดตัวร้อยละ 3.0 และอัตราเงินเฟ้อทั่วไปอยู่ที่ร้อยละ -0.9 สศช. คาดว่ามูลค่าการส่งออกจะลดลงร้อยละ 13.7 อัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 1.7 และมีการเกินดุลบัญชีเดินสะพัดประมาณร้อยละ 8.8 ของจีดีพี ในส่วนของประมาณการเศรษฐกิจไทยในปี 2553 คาดว่า จะขยายตัวในช่วงร้อยละ 3.0-4.0 เป็นการขยายตัวภายใต้เงื่อนไขการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก การกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการรักษาความเชื่อมั่นในระบบเศรษฐกิจและการ

¹ รายงาน World Economic Outlook ประจำเดือนตุลาคม พ.ศ. 2551 ตีพิมพ์โดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

ดูแลแก้ไขปัญหาการลงทุนภาคเอกชน อัตราเงินเฟ้อทั่วไปร้อยละ 2.5-3.5 อัตราการว่างงานร้อยละ 1.4 และการเกินดุลบัญชีเดินสะพัดร้อยละ 5.3 ของจีดีพี

ปัจจุบัน รัฐบาลมีนโยบายเร่งฟื้นฟูความเชื่อมั่นเกี่ยวกับสถานการณ์การเมืองและเศรษฐกิจของไทยในสายตาของชาวต่างประเทศ และกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศ ต่อเนื่องเป็นลำดับ ดังนี้

1. เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2552 รัฐบาลได้ออก**แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจระยะเร่งด่วน** มุ่งเน้นช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจในระยะสั้นผ่านการใช้จ่ายภาครัฐไปยังการบริโภคภาคเอกชน ดังนี้

- 1.1) *กลุ่มเกษตรกร* รักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตร เร่งระบายพืชผลทางการเกษตรออกสู่ตลาดต่างประเทศ และกำหนดกลไกการบริหารกองทุนเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสม
- 1.2) *แรงงานนอกภาคเกษตร* ดำเนินการฝึกอบรมแรงงานสำหรับผู้ว่างงานและแรงงานในระบบ
- 1.3) *เด็ก/ผู้ปกครอง* ลดภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา โดยเฉพาะค่าเล่าเรียนฟรีจริง 15 ปี
- 1.4) *ประชาชนผู้มีรายได้น้อย* ออกมาตรการลดภาระค่าใช้จ่ายในการครองชีพ เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่าสาธารณูปโภค เป็นต้น
- 1.5) *ผู้สูงอายุ* จัดสรรเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยตนเองได้ให้ครอบคลุมมากขึ้น
- 1.6) *ภาคธุรกิจเอกชน* ออกมาตรการภาษีเพื่อกระตุ้นภาคการก่อสร้างและการซื้อสังหาริมทรัพย์ ขยายการให้สินเชื่อ โดยเฉพาะภาคการส่งออกและการท่องเที่ยว และพิจารณาปรับปรุงสิทธิประโยชน์ด้านลงทุนของ BOI
- 1.7) *การสนับสนุนการท่องเที่ยว* ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยว
- 1.8) *การช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย* จัดสรรเงินเพิ่มพิเศษให้แก่กลุ่มผู้มีรายได้น้อย
- 1.9) *ภาครัฐ* เร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ในส่วนของ**กระทรวงพาณิชย์** กรม.ได้อนุมัติแผนฯ และได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อลดภาระค่าครองชีพของประชาชนจำนวน 1,000 ล้านบาท โดยใช้โครงการธงฟ้าในรูปแบบต่างๆ ภายใต้ชื่อโครงการ “**ฟ้าสดใสคนไทยยิ้มได้**” ซึ่งกำหนดไว้ 4 รูปแบบ คือ **Blue Shop** ขายสินค้าราคาถูก **Blue Service** ร่วมกับผู้ประกอบการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้บริโภคภายใต้ **Blue Card Blue Outlet** จำหน่ายสินค้าในสต็อกของผู้ส่งออกและสินค้าธงฟ้าราคาพิเศษ และ **Blue Farm** นำสินค้าเกษตรที่ล้นตลาดไปจำหน่ายยังภูมิภาคอื่น

นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2552 รัฐบาลได้ออก**มาตรการลดภาระค่าครองชีพของประชาชนและมาตรการภาษีเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ** ดังนี้

- 1) **มาตรการลดภาระค่าครองชีพของประชาชน**เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายน้ำประปา ค่าไฟฟ้าของครัวเรือน และค่าใช้จ่ายเดินทางโดยรถโดยสารและ โดยรถไฟฟ้าชั้น 3
- 2) **มาตรการภาษีเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ**
 - ยกเว้นภาษีให้ผู้ซื้อสังหาริมทรัพย์ใหม่ภายในปี 2552
 - ยกเว้นภาษี SMEs ที่มีรายได้น้อยไม่ถึง 1 ล้านบาท
 - ยกเว้นภาษีวิสาหกิจชุมชนที่มีรายได้น้อยกว่า 1.8 ล้านบาท
 - ลดหย่อนภาษีบริษัทหรือหจก. ที่จัดอบรมสัมมนาในประเทศ ในรอบบัญชี 2552
 - ยกเว้นภาษีเงินได้ที่ให้แก่ผลประโยชน์จากการโอนหุ้นของ SMEs ที่ธุรกิจร่วมทุนได้รับ
 - ยกเว้นภาษีที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในปี 2552 เช่น ยกเว้นภาษีเงินได้ที่ให้แก่ลูกหนี้ของสถาบันการเงินสำหรับเงินที่ได้รับจากการปลดหนี้ของสถาบันการเงิน เป็นต้น
 - ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับบริษัทที่โอนกิจการบางส่วนภายในปี 2552

2. เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2552 ที่ประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรีเศรษฐกิจเห็นชอบ**แผนกระตุ้นเศรษฐกิจระยะที่ 2** หรือปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ปี 2553-2555 เพื่อสร้างงานและรายได้ผ่านโครงการลงทุนของภาครัฐในโครงการที่จะสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต มีวงเงินลงทุน 1.4 ล้านล้านบาท ดังนี้

- 2.1) แผนงานการปรับปรุงประสิทธิภาพระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตรและอุตสาหกรรม
- 2.2) แผนงานการปรับปรุงและพัฒนาบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ทันสมัยและจำเป็นต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน
- 2.3) แผนงานเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว
- 2.4) แผนงานพัฒนาศักยภาพของเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์
- 2.5) แผนงานยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ทั้งระบบให้ทันสมัย
- 2.6) แผนงานปฏิรูปคุณภาพระบบสาธารณสุข
- 2.7) แผนงานการลงทุนเพื่อการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตในระดับชุมชน และพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

การค้าระหว่างประเทศของไทย

1. การส่งออก ในปี 2551 มีมูลค่า 177,841.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขยายตัวร้อยละ 15.6 สำหรับในปี 2552 (เดือนมกราคม-เดือนตุลาคม) การส่งออกมีมูลค่า 124,114 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เทียบกับระยะเดียวกันของปีก่อน ขยายตัวลดลงร้อยละ -19.6 โดยการส่งออกไปยังตลาดหลัก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาและอาเซียนปรับตัวดีขึ้น คือ ลดลงเพียงร้อยละ 2.5 และ 5.9 ตามลำดับ จากเดิมที่ลดลงมากถึงร้อยละ -25.7 และ -33.7 ตามลำดับ การส่งออกไปยังตลาดใหม่โดยรวมก็ปรับตัวดีขึ้นเช่นเดียวกัน เช่น ออสเตรเลียที่ส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 36.0 (เดิมร้อยละ 11.7) รวมทั้งไต้หวัน อินเดีย และอินโดจีน ที่กลับมาส่งออกได้เพิ่มขึ้นเป็นเดือนแรก คือร้อยละ 15.4, 2.4 และ 7.6 ตามลำดับ

โดยรวมมูลค่าการส่งออกมีแนวโน้มที่ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เดือนเมษายนเป็นต้นมา และคาดว่า การส่งออกในช่วง 2 เดือนสุดท้ายจะยังคงมีแนวโน้มที่ปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่อง เนื่องจากเศรษฐกิจและการค้าของตลาดส่งออกสำคัญเริ่มมีสัญญาณการฟื้นตัวอย่างช้า ๆ ประกอบกับสต็อกของผู้นำเข้าในต่างประเทศที่ลดลง ทำให้ผู้ซื้อในต่างประเทศเริ่มกลับมาซื้อมากขึ้น ทั้งสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม เพื่อรองรับเทศกาลคริสต์มาส และปีใหม่

2. การนำเข้า ในปี 2551 มีมูลค่า 178,653.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขยายตัวร้อยละ 27.6 สำหรับในปี 2552 (เดือนมกราคม-เดือนตุลาคม) การนำเข้ามีมูลค่า 106,594 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เทียบกับระยะเดียวกันของปีก่อน ขยายตัวลดลงร้อยละ -31.2 การนำเข้าสินค้าสำคัญลดลงทุกหมวด เช่น สินค้าเชื้อเพลิง (นำเข้าลดลงร้อยละ -36.2) สินค้าทุน (นำเข้าลดลงร้อยละ -15.5) และสินค้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป (นำเข้าลดลงร้อยละ -34.2)

3. ดุลการค้า ในปี 2551 ไทยขาดดุลการค้า 811.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนดุลการค้าในปี 2552 (เดือนมกราคม-เดือนตุลาคม) ไทยเกินดุลการค้า 17,520 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทั้งนี้ ในปี 2552 กระทรวงพาณิชย์ คาดว่าการส่งออกจะขยายตัวร้อยละ 0-3

อัตราเงินเฟ้อ ปี 2551 อยู่ที่ระดับร้อยละ 5.5 และปี 2552 กระทรวงพาณิชย์คาดว่าอัตราเงินเฟ้อจะอยู่ที่ ร้อยละ (-0.5) - 0.5

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
สำนักเจรจาการค้าพหุภาคี
ส่วนภาพรวมเศรษฐกิจ
25 พฤศจิกายน 2552

มาตรการปกป้องทางการค้าในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ

ประเทศต่างๆ ประกาศใช้มาตรการคุ้มครองตนเองทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้นหลังจากผลกระทบของวิกฤตการเงินขยายตัวออกเป็นวงกว้าง นอกจากผลของการใช้มาตรการดังกล่าวจะไม่ช่วยให้เศรษฐกิจโลกฟื้นตัว กลับทำให้เศรษฐกิจหดตัวมากขึ้น ประเทศไทยเชื่อมั่นว่าการคงไว้ซึ่งการเปิดเสรีการค้า การลงทุนเป็นหนทางที่จะต่อสู้กับวิกฤตเศรษฐกิจในระยะสั้นได้เป็นอย่างดี ในระยะยาว ประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกต้องเร่งคลี่คลายปัญหาทางเทคนิคที่ทำให้การเจรจาล่าช้าเพื่อการสรุปผลการเจรจาการค้ารอบโดฮาให้ได้โดยเร็ว

ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา ประเทศต่างๆ ได้ประกาศใช้มาตรการปกป้องทางการค้าเพิ่มขึ้นถึง 47 มาตรการ¹ ซึ่งมีได้จำกัดอยู่เพียงการใช้กำแพงภาษีและจำกัดปริมาณสินค้า แต่ได้เพิ่มความหลากหลายขึ้น เช่น การเพิ่มข้อจำกัดของสินค้านำเข้า การอุดหนุนอุตสาหกรรมภายในประเทศ การอุดหนุนการเกษตร และการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด เป็นต้น

มาตรการปกป้องทางการค้าที่ประเทศต่างๆ บังคับใช้ในเวลาที่ผ่านมามีดังนี้

1. มาตรการภาษี เช่น

- รัสเซีย เพิ่มภาษีสรรพสามิตมือสอง
- เอกวาดอร์ เพิ่มภาษีขาเข้าของสินค้ามากกว่า 600 รายการ

2. มาตรการที่มีใช้ภาษีเกี่ยวกับการนำเข้า เช่น

- อาร์เจนตินา บังคับให้ผู้ส่งออกต้องขออนุญาตเพื่อนำเข้าสินค้าบางประเภท เช่น ส่วนประกอบรถยนต์ สิ่งทอ โทททัศน์ ของเล่น รองเท้า และเครื่องหนัง เป็นต้น
- อินโดนีเซีย ลดจำนวนท่าเรือและสนามบินที่สามารถใช้เป็นจุดรับสินค้านำเข้า 5 หมวด คือ เครื่องนุ่งห่ม รองเท้า ของเล่น อิเล็กทรอนิกส์ และอาหารและเครื่องดื่ม ให้เหลือเพียง 5 แห่ง
- จีน สั่งห้ามนำเข้าสินค้าบางประเภท เช่น เนื้อหมูจากไอร์แลนด์ ซอค โกแลต บางชนิดจากเบลเยียม ผลิตภัณฑ์นมจากสเปน และบรันดีจากอิตาลี เป็นต้น
- อินเดีย สั่งห้ามนำเข้าของเล่นจากจีน

3. การอุดหนุนสินค้าส่งออก ซึ่งถือว่าขัดต่อเจตนารมณ์ของการเจรจารอบโดฮา เช่น

- สหภาพยุโรป ประกาศอุดหนุนสินค้าส่งออกรายการใหม่ คือ เนย เนยแข็ง และนมผง

¹ บทความเรื่อง TRADE PROTECTION : INCIPIENT BUT WORRISOME TRENDS ในนิตยสาร TRADE NOTES ฉบับที่ 37 ตีพิมพ์โดยธนาคารโลก เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2552

- จีนและอินเดีย คืบหน้าให้แก่อุตสาหกรรมมากขึ้น

นอกจากนี้ ประเทศร่ำรวยยังให้การอุดหนุนแก่อุตสาหกรรมยานยนต์ภายในประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ให้เงินอุดหนุน โดยตรงแก่บริษัทรถยนต์ในประเทศมากถึง 17.4 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในขณะที่ ฝรั่งเศส แคนาดา อังกฤษ อาร์เจนตินา สวีเดน เยอรมนี บราซิล จีน และอิตาลี ล้วนอุดหนุนอุตสาหกรรมยานยนต์ภายในประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อมทั้งสิ้น นอกจากนี้ กระแสการปกป้องอุตสาหกรรมยานยนต์นี้ ได้ครอบคลุมไปถึงการปิดโรงงานในเครือที่ต่างประเทศ เพื่อรักษาการจ้างงานภายในประเทศ โดยมีได้คำนึงถึงประสิทธิภาพในการผลิตของโรงงานเหล่านั้น ว่ามีมากน้อยเพียงใด

4. กรณีสอบสวนการทุ่มตลาดในปี พ.ศ. 2551 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2550 ร้อยละ 15 โดยประเทศกำลังพัฒนาเป็นผู้เรียกร้องให้สอบสวนมากกว่าประเทศพัฒนาแล้ว อินเดียเรียกร้องให้สอบสวนการทุ่มตลาดสินค้าเหล็กกล้าไร้สนิมรีดร้อนและรีดเย็น ซึ่งมีผลกระทบต่อประเทศผู้ส่งออกมากถึง 19 ประเทศ รวมถึงประเทศไทย

5. นอกจากนี้ กระแสการปกป้องทางการค้าได้ขยายขอบเขตไปในภาคอื่นๆ เช่น

- **ภาคการเกษตร** ประเทศต่างๆ ไม่จำเป็นต้องออกมาตรการปกป้องสินค้าเกษตรรายการใหม่ เพราะหากสินค้าเกษตรราคาต่ำ ก็สามารถใช้มาตรการอุดหนุนได้ภายใต้กฎหมายที่มีอยู่ เช่น สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ให้เงินอุดหนุนแก่เกษตรกรผู้ผลิตโดยตรง ลักษณะเช่นนี้ถือเป็นการอุดหนุนที่บิดเบือนราคาตลาด และเป็นการผลักภาระไปให้ผู้ผลิตสินค้าเกษตรในที่อื่นๆ เช่น แอฟริกา เอเชีย และอเมริกา ที่มีเงินอุดหนุนไม่มากเท่ากับประเทศที่พัฒนาแล้ว
- **ภาคการเงิน** มีการเลือกปฏิบัติ โดยประเทศจะให้เงินสนับสนุนธนาคารสัญชาติตนมากกว่าธนาคารต่างชาติ
- **ภาคแรงงาน** สหภาพยุโรปเรียกร้องให้เพิ่มข้อจำกัดในการออกใบอนุญาตทำงานให้แก่แรงงานต่างด้าว พนักงานโรงกลั่นน้ำมันในอังกฤษประท้วงหยุดงานในช่วงที่ประเทศกำลังประสบปัญหาการว่างงาน เนื่องจากบริษัทจ้างแรงงานโปรตุเกสและอิตาลีเข้ามาทำงาน การหยุดงานดังกล่าวทำให้เกิดการประท้วงในลักษณะเดียวกันขึ้นทั่วประเทศ อังกฤษ มาเลเซียสั่งห้ามจ้างแรงงานต่างด้าวเข้าทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ร้านค้า และร้านอาหารเนื่องจากเกรงว่าจะทำให้เกิดการว่างงานของแรงงานในประเทศ

ถึงแม้ว่าผลกระทบจากการใช้มาตรการปกป้องทางการค้าดังกล่าวยังไม่ปรากฏให้เห็นเด่นชัด แต่ประเทศต่างๆ อาจหันมาใช้มาตรการปกป้องทางการค้ากันมากขึ้นถ้าเศรษฐกิจโลกยังไม่ฟื้นตัว

มีการคาดการณ์ว่า หากประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกไม่สามารถสรุปการเจรจาการค้ารอบโดฮา และเลือกใช้มาตรการปกป้องทางการค้าเพิ่มขึ้น จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อการค้าระหว่างประเทศ ประมาณ 1,064 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ต่อปี² ประเทศไทยก็จะได้รับผลกระทบนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากการค้าระหว่างประเทศมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการส่งออก ที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทยมาอย่างต่อเนื่องและเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย โดยมูลค่าการส่งออกต่อจีดีพี ปี 2551 คิดเป็นร้อยละ 64.7 และในช่วงปี พ.ศ. 2541 - 2551 อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศโดยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 3.4 ซึ่งเป็นผลมาจากการขยายตัวของการส่งออก ถึงร้อยละ 2.7³ ดังนั้น การประกาศใช้มาตรการทางการค้าใดๆ ของประเทศคู่ค้าย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ประเทศไทยสนับสนุนการค้าการลงทุนที่เสรีและเป็นธรรม โดยเชื่อมั่นว่าจะเป็นหนทางต่อสู้กับวิกฤตเศรษฐกิจในระยะสั้น แทนที่จะใช้มาตรการปกป้องทางการค้า ในระยะยาว ประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกต้องเร่งคลี่คลายปัญหาทางเทคนิคที่ทำให้การเจรจาล่าช้าเพื่อการสรุปผลการเจรจาการค้ารอบโดฮาให้ได้โดยเร็ว ซึ่งความสำเร็จของการเจรจาการค้ารอบโดฮามีได้อยู่ที่การเร่งคลี่คลายปัญหาทางเทคนิคที่ทำให้เจรจาล่าช้าแต่เพียงอย่างเดียว เช่น การใช้กลไกปกป้องพิเศษสำหรับสินค้าเกษตร กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า การอุดหนุนสินค้าเกษตร และการเจรจาสาขา แต่ยังคงอาศัยแรงสนับสนุนภายในประเทศเพื่อผลักดันให้การเจรจาสำเร็จด้วย หากประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกสามารถสรุปผลการเจรจาการค้ารอบโดฮาได้ คาดว่าจะทำให้การส่งออกโลกเพิ่มขึ้น 65 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ต่อปี และผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลกเพิ่มขึ้นประมาณ 100 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ต่อปี⁴

² รายงานเรื่อง A POTENTIAL COST OF A FAILED DOHA ROUND ในนิตยสาร IIFPRI BRIEFS ฉบับที่ 56 ตีพิมพ์โดย INTERNATIONAL FOOD POLICY AND RESEARCH INSTITUTE เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2551

³ บทความเรื่อง *แรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย : การส่งออกและทางเลือก* เผยแพร่ในงานสัมมนาวิชาการแห่งประเทศไทย ประจำปี 2552 จัดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ระหว่างวันที่ 15-16 กันยายน พ.ศ. 2552

⁴ รายงานเรื่อง WHAT'S ON THE TABLE? THE DOHA ROUND AS OF AUGUST 2009 ตีพิมพ์โดยสถาบันระหว่างประเทศปีเตอร์สัน เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552